

rena obnubilare. Spiritale, inquit, opus faciebat, et inde vivebat. Si ita est, de Evangelio vivebat: cur ergo dicit, « Dominus ordinavit iis qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere, ego autem nullius horum usus sum? » Aut si et hoc ipsum quod hic dictum est « Vivere, » secundum spiritalem vitam volunt interpretari, nullam spem habebat **A**postolus ad Deum qui de Evangelio non vivebat, quia dixit: « Nullius horum usus sum. » Quapropter ut spes illi certa esset vitæ æternæ, de Evangelio utique spiritualiter vivebat **A**postolus. Quod ergo ait: « Ego autem nullius horum usus sum, » de vita ista quæ in carne agitur sine dubitatione facit intelligi, quod dixit Dominum ordinasse iis qui Evangelium annuntiant de Evangelio vivere, id est, vitam istam cui opus est victu et tegumento de Evangelio transigere: sicut superius de suis co-apostolis dixit: unde ipse Dominus ait: « Dignus » est operarius cibo suo, et dignus est operarius mercede » sua¹. » Hunc itaque cibum et hanc mercedem sustentandæ hujus vitæ debitam Evangelistis, ab eis quibus evangelizabat non accepit **A**postolus, verum dicens: « Ego » autem nullius horum usus sum. »

XI. Et sequitur, et adjungit, ne forte quisquam arbitretur ideo eum non accepisse, quia illi non dederant: « Non autem scripsi hæc ut ita fiant in me; bonum est » mihi magis mori, quam gloriam meam quisquam inane faciat. » Quam gloriam, nisi quam habere voluit apud Deum, in Christo compatiens infirmis? sicut mox apertissime dicturus est. « Si enim evangelizavero, inquit, » non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit, » id est, sustentandæ vitæ hujus. « Væ enim erit mihi, inquit, si non evangelizavero: id est, malo meo non evangelizabo, quia fame cruciabor, et unde vivam non habebo.

¹ Matth. x, 10, et Luc. x, 7.

Nam sequitur, et dicit: « Si enim volens hoc facio, mercedem habeo¹. » Volentem se dicit facere, si nulla vitæ hujus fulciendæ necessitate compulsus facit; et ob hoc habere mercedem, utique apud Deum gloriæ sempiternæ. « Si autem invitus, inquit, dispensatio mihi credita est: » id est, si necessitate transigendæ hujus vitæ invitus cogor evangelizare, « Dispensatio mihi credita est, » ut scilicet ex dispensatione mea, quia Christum, quia veritatem prædico, quamvis ex occasione, quamvis mea quærens, quamvis terreni emolumenti necessitate compulsus, alii proficiant, ego autem apud Deum mercedem gloriosam illam sempiternamque non habeam. « Quæ ergo, inquit, » merces mihi erit¹? » Interrogans dixit: propterea suspendenda est pronuntiatio, donec respondeat. Quod ut facilius intelligatur, tanquam nos eum interrogemus: Quæ ergo tibi merces erit, **A**postole, quando mercedem istam terrenam etiam Evangelistis bonis debitam, non propter hoc evangelizantibus, sed tamen consequentem et oblatam ex Domini ordinatione sumentibus, tu non accipis? quæ ergo tibi merces erit? Vide quid respondeat: « Ut evangelizans, inquit, sine sumptu ponam Evangelium, » id est, ut non sit credentibus sumptuosum Evangelium, ne putent ad hoc sibi evangelizari, ut id Evangelistæ quasi vendere videantur. Et tamen redit etiam atque etiam, ut ostendat quid sibi jure dominico liceat, et ipse non faciat: « Ut non abutar, inquit, potestate mea in Evangelio. »

XII. Jamvero quia infirmitati hominum compatiens id faciebat, audiamus sequentia: « Cum enim liber sim, » inquit, ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacerem: iis qui sub lege sunt quasi sub lege, » cum non sim ipse sub lege, ut eos qui sub lege erant

¹ 1 Cor. ix, 15-17. — ² Ibid. 18.

» lucrificerem; iis qui sine lege sunt quasi sine lege, cum » sine lege Dei non sim, sed sim in lege Christi, ut lucrificerem eos qui sine lege sunt¹. » Quod non simulandi versutia faciebat, sed compatiendi misericordia; id est, non quasi ut se fingeret Judæum, sicut nonnulli putaverunt² quia legitima vetera Jerosolymis observavit. Fecit enim hoc secundum liberam et manifestam sententiam suam, in qua dicit: « Circumcisis quis vocatus est? » non adducat præputium³: » id est, non sic vivat, quasi præputium adduxerit, et id quod nudaverat texerit: sicut alio loco dicit: Circumcisio tua præputium facta » est⁴: » Secundum hanc ergo sententiam suam, qua dicit: « Circumcisis quis vocatus est? non adducat » præputium. In præputio quis vocatus est? non circumcidatur: » fecit illa quæ non intelligentibus et parum attendentibus finxisse putatus est. Judæus enim erat et circumcisis vocatus: noluit adducere præputium, id est, noluit ita vivere ac si circumcisis non esset. Hoc enim jam in potestate habebat. Et sub lege quidem non erat sicut illi qui eam serviliter operabantur; sed tamen in lege Dei et Christi. Non enim alia lex erat illa et alia lex Dei, sicut perdit Manichæi solent dicere. Alioquin si cum illa fecit, finxisse putandus est; finxit et paganum et sacrificavit idolis, quia dicit factum se fuisse iis qui sine lege sunt quasi sine lege. Quos utique non nisi gentiles, quos paganos dicimus, vult intelligi. Aliud est ergo esse sub lege, aliud in lege, aliud sine lege. Sub lege carnales Judæi: in lege spiritales et Judæi et Christiani; unde illi servaverunt morem illum patrium, sed onera insolita credentibus gentibus non imposuerunt; et ideo et illi circumcisi sunt: sine lege autem gentes quæ non-

¹ 1 Cor. ix, 19, et seqq. — ² Vide Hieron. in epist. lxxv, inter Augustinianas. — ³ 1 Cor. vii, 18. — ⁴ Rom. ii, 25.

dum crediderunt, quibus tamen se Apostolus congruissime testatur per misericordem compassionem, non per versipellem simulationem, id est, ut eo modo subveniret carnali Judæo vel Pagano, quo modo sibi ipse, si hoc esset, subveniri voluisset: portans utique eorum infirmitatem in compassionis similitudine, non fallens in mendacii fictione; sicut continuo sequitur, et dicit: « Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrificerem¹. » Hinc enim loquebatur, ut etiam omnia illa diceret. Sicut ergo quod factus est infirmis infirmus, non erat mendacium; sic et cætera illa superius. Quam enim dicit infirmitatem suam erga infirmos fuisse, nisi compatiendi eis, in tantum ut, ne videretur venditor Evangelii, et verbi Dei cursum apud imperitos in malam suspicionem decidens impediret, nollet accipere quod jure dominico debebatur? Quod si vellet, non utique mentiretur, quia vere debebatur: et quia noluit, non utique mentitus est. Neque enim dixit, non sibi deberi: sed deberi ostendit, et debito se usum non esse, nec omnino uti velle professus est, eo ipso factus infirmus, quo potestate sua uti noluit; tam misericordi scilicet indutus affectu, ut cogitaret quemadmodum secum agi vellet, si et ipse ita infirmaretur, ut posset de illis per quos sibi Evangelium prædicaretur, si eos videret sumptus accipere, quasi mercimoniorum nundinas suspicari.

XIII. De hac infirmitate sua dicit alio loco: « Facti sumus parvuli in medio vestrum, tanquam si nutrix foveat » filios suos. » Nam ejus circumstantia lectionis hoc indicat: « Neque enim, inquit, aliquando in sermone adulationis fuimus, sicut scitis; neque in occasione cupiditatis, » Deus testis est; neque quærentes ab hominibus gloriam, » neque a vobis, neque ab aliis; cum possemus oneri vo-

¹ 1 Cor. ix, 22.

» bis esse, ut Christi Apostoli: sed facti sumus parvuli
 » in medio vestrum, tanquam si nutrix foveat filios
 » suos ¹. » Quod ergo ad Corinthios dicit, habere se po-
 » testatem apostolatus sui, sicut et cæteri Apostoli ², qua
 » potestate usum se non esse testatur; hoc etiam in isto loco
 » ad Thessalonicenses ait: « Cum possemus oneri vobis
 » esse, ut Christi Apostoli: » secundum quod Dominus
 » dicit: « Dignus est operarius mercede sua ³. » Nam hinc
 » eum dicere, illud indicat quod supra posuit: « Neque
 » in occasione cupiditatis, Deus testis est ⁴. » Per hoc
 » enim quod jure dominico debebatur bonis Evangelistis,
 » non propter hoc evangelizantibus, sed quærentibus reg-
 » num Dei, ut hæc omnia apponerentur eis, inveniebant
 » alii occasionem, de quibus idem dicit: « Neque enim
 » isti Deo serviunt, sed suo ventri ⁵. » Quibus hanc oc-
 » casionem amputare volebat Apostolus, ut etiam quod sibi
 » juste debebatur, omitteret. Aperte quippe hoc ipse os-
 » tendit in secunda ad Corinthios, ab aliis Ecclesiis supple-
 » tas dicens necessitates suas. Venerat enim, sicut apparet,
 » ad tantam indigentiam, ut de longinquis Ecclesiis ei ne-
 » cessaria mitterentur, dum tamen ab eis apud quos erat
 » nihil tale acciperet. « Numquid peccatum, inquit, feci
 » me ipsum humiliando ut vos exaltaremini, quoniam
 » gratis Evangelium Dei evangelizavi vobis? Alias Eccle-
 » sias expoliavi accipiens stipendium ad vestram ministra-
 » tionem; et cum apud vos fuisset et egerem, nemini
 » gravis fui. Nam id quod deerat mihi adimpleverunt fra-
 » tres qui venerunt a Macedonia, et in omnibus ingra-
 » vate me in vobis custodivi, et custodiam. Est veritas
 » Christi in me quia gloria hæc non infringetur in me in
 » regionibus Achaïæ. Quare? quia non vos diligo? Deus

¹ 1 Thess. II, 5-7. — ² 1 Cor. IX, 5. — ³ Luc. X, 7. — ⁴ 1 Thess. II, 5.
 — ⁵ Rom. XVI, 18.

» scit. Quod autem facio et facturum sum, ut amputem
 » occasionem eorum qui volunt occasionem, ut in quo
 » gloriantur, inveniantur sicut et nos ¹. » De hac igitur
 » occasione, quam hic se dicit amputare, voluit intelligi
 » quod ibi ait: « Neque in occasione cupiditatis, Deus testis
 » est ². » Et quod hic dicit: « Me ipsum humiliando, ut
 » vos exaltaremini ³: » hoc in prima ad eosdem Corin-
 » thios: « Factus sum infirmis infirmus ⁴: » hoc ad Thes-
 » salonicenses: « Factus sum parvulus in medio vestrum,
 » tanquam si nutrix foveat filios suos. Proinde attende
 » sequentia: « Ita, inquit, desiderantes vos, placet imper-
 » tire vobis, non solum Evangelium Dei, verum etiam
 » animas nostras; quoniam charissimi nobis facti estis.
 » Recordamini enim, fratres, laborem nostrum et ærum-
 » nam, nocte et die operantes, ne quem vestrum grava-
 » remus ⁵. » Hoc enim superius ait: « Cum possemus oneri
 » vobis esse, ut Christi Apostoli ». Infirmorum igitur
 » periculis, ne falsis suspicionibus agitati odissent quasi
 » venale Evangelium, tanquam paternis maternisque visce-
 » ribus tremefactus hoc fecit. Sic etiam in Actibus Apo-
 » stolorum idem loquitur, cum a Mileto mittens Ephesum
 » vocasset inde presbyteros Ecclesiæ quibus inter multa:
 » « Argentum, inquit, et aurum vel vestem nullius concu-
 » pivi, ipsi scitis; quoniam necessitatibus meis et eorum
 » qui mecum fuerunt, hæc manus servierint. Omnia
 » ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet juvare
 » infirmos, memores etiam verborum Domini Jesu, quia
 » ipse dixit: Beatius est magis dare quam accipere ⁶. »

XIV. Hic fortasse aliquis dicat: Si corporale opus ope-
 » rabatur Apostolus, unde vitam istam sustentaret; quod
 » erat ipsum opus, et quando ei vacabat et operari et Evan-

¹ 2 Cor. XI, 7-12. — ² 1 Thess. II, 5. — ³ 2 Cor. XI, 7. — ⁴ 1 Cor. IX, 22.
 — ⁵ 1 Thess. II, 7, et seqq. — ⁶ Act. XX, 33-35.

gelium prædicare? Cui respondeo : Puta me nescire ; corporaliter tamen operatum esse, et inde in carne vixisse, non autem usum potestate quam Dominus Apostolis dederat, ut Evangelium annuntians de Evangelio viveret, ea quæ supra dicta sunt sine ulla dubitatione testantur. Neque enim aut uno loco aut breviter dictum est, ut possit cujusvis astutissimi tergiversatione in aliam traduci pervertique sententiam. Cum igitur tantæ auctoritatis tam magnis et crebris molibus contradicentium coneratur adversitas, quid a me quærunt, vel quale opus faciebat vel quando faciebat? Unum scio, quia nec furta faciebat, nec effractor aut latro erat, nec auriga aut venator aut histrio, nec turpilucrus ; sed innocenter et honeste quæ apta sunt humanis usibus operabatur ; sicut sese habent opera fabrorum, structorum, sutorum, rusticorum, et his similia. Neque enim honestas ipsa reprehendit, quod reprehendit superbia eorum qui honesti vocari amant, sed esse non amant. Non igitur dedignaretur Apostolus sive rusticanum opus aliquod aggredi, sive in opificum labore versari. Qui enim ait : « Sine » offensione estote Judæis et Græcis et Ecclesiæ Dei¹, » quos in hac causa revereri posset ignoro. Si Judæos dixerint ; Patriarchæ pecora paverunt : si Græcos, quos etiam Paganos dicimus ; etiam philosophos multum sibi honorabiles sutores habuerunt : si Ecclesiam Dei ; homo ille justus et ad testimonium conjugalis semper mansuræ virginittatis electus, cui desponsata erat virgo Maria, quæ peperit Christum, faber fuit². Quidquid ergo horum cum innocentia et sine fraude homines operantur, bonum est. Nam præcavet hoc et ipse Apostolus, ne quisquam ex necessitate sustentandæ vitæ in mala opera dilabatur. « Qui furabatur, inquit, jam non furetur : magis

¹ 1 Cor. x, 32. — ² Matth. xiii, 55.

» autem laboret manibus suis bonum ; ut habeat unde » tribuere cui opus est¹. » Hoc ergo scire sufficit, quia et in ipso opere corporali id quod bonum est operabatur Apostolus.

XV. Quando autem soleret operari, id est, quibus temporum spatiis, ne ab evangelizando impediretur, quis possit comprehendere? Sane quia et diurnis et nocturnis horis operabatur, ipse non tacuit. Verumtamen isti, qui tanquam multum negotiosi et occupati de tempore operationis inquirunt², quid agunt? Numquid ipsi ab Jerusalem per circuitum usque ad Illyricum terras Evangelio repleverunt? aut quidquid gentium barbararum remansit adhuc obeundum et implendum de pace Ecclesiæ susceperunt? Novimus eos in quamdam sanctam societatem otiosissime congregatos. Mirandam rem fecit Apostolus, qui revera in tanta sollicitudine omnium Ecclesiarum³, et propagatarum et propagandarum, ad ejus curam laboremque pertinentium, etiam manibus operabatur : propterea tamen, cum apud Corinthios esset et egeret⁴, nemini quidem eorum apud quos erat, gravis fuit ; sed plane quod illi deerat, suppleverunt fratres qui venerunt ex Macedonia.

XVI. Nam et ipse propter ejusmodi necessitates sanctorum, qui quamvis præceptis ejus obtemperant, ut cum silentio operantes suum panem manducant, possunt tamen multis ex causis indigere supplemento aliquo talium sustentationum, cum dixisset talia docens et præmonens : » His autem qui ejusmodi sunt, præcipimus et obsecramus in Domino Jesu Christo, ut cum silentio operantes suum panem manducent ; » ne illi qui habebant unde necessaria servis Dei præberent, hac occasione pigrescerent, providens continuo subjecit : « Vos autem,

¹ Ephes. iv, 28. — ² 1 Thess. ii, 9, et 2 Thess. iii, 8. — ³ Rom. xv, 19. — ⁴ 2 Cor. xi, 9.

» fratres, nolite infirmari beneficientes¹. » Et ad Titum cum scriberet, dicens : « Zenam legisperitum et Apollo » sollicite præmitte, ut nihil illis desit : » ut ostenderet unde illis nihil deesse deberet, continuo subjunxit : Dis- » cant autem et nostri bonis operibus præesse ad necessa- » rios usus, ne sint infructuosi². » Timotheum etiam, quem dicit germanissimum filium, quoniam sciebat corpore infirmum, sicut ostendit, monens eum ne aquam hiberet, sed modico vino uteretur, propter stomachum, et frequentes suas infirmitates³; quia in opere corporali laborare non poterat, ne forte cum indigere nollet victu quotidiano ab eis quibus Evangelium ministrabat, aliqua sibi negotia quæreret quibus animi ejus implicaretur intentio : (Aliud est enim corpore laborare animo libero, sicut opifex, si non sit fraudulentus et avarus, et privatae rei avidus : aliud autem ipsum animum occupare curis colligendæ sine corporis labore pecuniæ, sicut sunt vel negotiatores, vel procuratores, vel conductores. Cura enim præsumunt, non manibus operantur, ideoque ipsum animum suum occupant habendi sollicitudine). Timotheum ergo, ne in talia incideret, quia per infirmitatem corporis manibus operari non poterat, sic exhortatur, monet et consolatur : « Labora, inquit, sicut bonus miles Christi Jesu. Nemo militans Deo implicat se negotiis » sæcularibus, ut placeat cui se probavit. Nam qui in » agone contendit, non coronatur nisi legitime certaverit⁴. » Hic ne ille pateretur, angustias dicens : « Fodere » non possum, mendicare confundor⁵ : adjunxit : Laborantem agricolam primum oportet de fructibus percipere⁶, » secundum illud quod ad Corinthios dixerat : « Quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantat vi-

¹ 2 Thess. III, 12, 13. — ² Tit. III, 13. — ³ 1 Tim. V, 23. — ⁴ 2 Tim. II, 3. — ⁵ Luc. XVI, 3. — ⁶ 1 Tim. II, 6.

» neam, et de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, » et de lacte gregis non percipit¹? » Fecit ita securum castum Evangelistam, non ad hoc evangelizantem ut venderet Evangelium, sed tamen huic vitæ necessaria suis sibi exhibere manibus non valentem; ut intelligeret, quod necessarium sibi sumebat ab eis quibus tanquam provincialibus militabat, et quos tanquam vineam cultura exercebat vel tanquam gregem pascebat, non esse mendicantem, sed potestatem.

XVII. Propter has igitur vel occupationes servorum Dei, vel infirmitates corporales quæ omnino deesse non possunt, non solum permittit Apostolus sanctorum indigentias suppleri a bonis fidelibus, sed etiam saluberrime hortatur. Excepta enim illa potestate, qua se dicit ipse non usum, cui tamen serviendum esse a fidelibus præcipit, dicens : « Communicet qui catechizatur verbum, ei » qui se catechizat in omnibus bonis² : » excepta ergo hac potestate, quam verbi prædicatores habere in eos quibus prædicant, sæpe testatur, etiam sanctis qui omnia sua vendita distribuerant, et Jerosolymis habitabant in sancta communionem vitæ, non dicentes aliquid proprium, quibus erant omnia communia, et anima et cor unum in Deum³, ab Ecclesiis gentium necessaria conferri præcipit et hortatur. Inde est et illud ad Romanos : « Nunc » igitur pergam Jerusalem ministrare sanctis. Placuit enim » Macedoniæ et Achaïæ communionem aliquam facere in » pauperes sanctorum, qui sunt Jerusalem. Placuit enim » illis, et debitores eorum sunt. Si enim spiritualibus eorum communicaverunt gentes, debent et in carnalibus » ministrare eis⁴. » Hoc simile est illi, quod ait ad Corinthios : « Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est

¹ 1 Cor. IX, 7. — ² Galat. VI, 6. — ³ Act. II, 44, et IV, 32. — ⁴ Rom. XV, 25.

» si carnalia vestra metamus¹? » Item ad Corinthios in
 » secunda : « Notam autem, inquit, vobis facimus, fratres,
 » gratiam Dei quæ data est in Ecclesiis Macedoniæ, quia
 » in multa probatione tribulationis, abundantia gaudii
 » eorum et profunda paupertas eorum abundavit in divi-
 » tiis simplicitatis eorum : quia secundum vires, testi-
 » monium perhibeo, et supra vires voluntarii fuerunt,
 » cum multis precibus obsecrantes nos gratiam et com-
 » munionem ministrationis quæ fit in sanctos : et non quo-
 » modo speravimus, sed se ipsos tradiderunt primum
 » Domino, et nobis per voluntatem Dei, ad deprecand-
 » dum Titum, ut quomodo cœpit, sic et consummet in
 » vos etiam gratiam istam. Sed quomodo semper abun-
 » datis in omnibus fide et verbo et scientia et omni stu-
 » dio, et ea quæ ex vobis est in nos charitate, ut et in
 » hac gratia abundetis. Non secundum imperium dico,
 » sed propter aliorum studium et vestræ charitatis charis-
 » simum probans. Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu
 » Christi, quoniam propter vos pauper factus est, cum
 » dives esset, ut illius paupertate vos ditaremini. Et con-
 » silium in hoc do : hoc enim vobis prodest, qui non so-
 » lum facere, sed etiam velle cœpistis ab anno priore,
 » nunc autem et facto perficite, ut quemadmodum promp-
 » tus est animus voluntatis, ita sit et perficiendi ex eo
 » quod quisque habet. Si enim promptus est animus,
 » secundum in quod habet acceptabilis est, non secun-
 » dum id quod non habet. Non enim ut aliis sit refectio,
 » vobis autem angustia, sed pro æqualitate in hoc tem-
 » pore, ut vestra abundantia sit ad illorum inopiam, ut
 » et illorum abundantia fiat in vestram inopiam, ut fiat
 » æqualitas, sicut scriptum est : Qui multum, non abun-
 » davit; et qui modicum, non defuit illi². Gratias autem

¹ 1 Cor. ix, 11. — ² Exod. xvi, 18.

» Deo, qui dedit idem studium pro vobis in corde Titi :
 » quia consolationem quidem suscepit; studiosior autem
 » cum esset, sponte exiit ad vos. Misimus autem cum eo
 » fratrem, cujus laus in Evangelio est per omnes Eccle-
 » sias. Non solum autem, sed et ordinatus est ab Ecclesiis
 » comes peregrinationis nostræ, cum hac gratia quæ mi-
 » nistratur a nobis ad Domini gloriam et promptum ani-
 » mum nostrum¹ : devitantes hoc, ne quis nos reprehen-
 » dat in hac plenitudine, quæ ministratur a nobis.
 » Providemus enim bona, non solum coram Deo, sed
 » etiam coram hominibus². » In his verbis apparet,
 » quantum non solum curam sanctarum plebium esse vo-
 » luerit, ministrare necessaria sanctis Dei servis, consilium
 » in hoc dans, quia hoc magis ipsis qui hoc faciebant pro-
 » derat, quam illis erga quos faciebant : (illis enim aliud
 » proderat, id est, hoc erga se obsequio fratrum suorum
 » sancte uti, nec propter hoc Deo servire, nec ista sumere
 » nisi ad supplendam necessitatem, non ad pascendam pi-
 » gritiam) : sed etiam suam curam beatus Apostolus tantam
 » dicit in hac ministratione, quæ nunc per Titum transmit-
 » tebatur, ut comitem peregrinationis suæ propter hoc com-
 » memoret ordinatum ab Ecclesiis, boni testimonii homi-
 » nem Dei, « Cujus laus, inquit, in Evangelio est per omnes
 » Ecclesias. » Et ad hoc dicit illum ordinatum comitem
 » sibi, ut devitaret hominum reprehensiones, ne sine testi-
 » monio sanctorum in hoc ministerio sociorum, tanquam
 » sibi accipere, et in sinus suos convertere ab infirmis et
 » impiis putaretur, quæ accipiebat ad supplendas necessi-
 » tates sanctorum per se afferenda vel distribuenda indi-
 » gentibus.

XVIII. Et paulo post dicit : « Nam de ministerio quod
 » fit in sanctos, ex abundanti est mihi scribere vobis.

¹ Forte vestrum. — ² 2 Cor. viii, 1-21.

» Scio enim promptum esse **animum** vestrum, de quo
 » gloriatur pro vobis apud **Macedonas**; quoniam Achaia
 » parata est ab anno priore, et **quæ ex** vobis est æmu-
 » latio irritavit plures. **Misimus autem** fratres, ne gloria
 » nostra quam habemus in vobis, **evacuetur** in hac parte,
 » ut, sicut dixi, parati sitis: ne **cum venerint** mecum Ma-
 » cedones, et invenerint vos **imperatos**, confundamur
 » nos, ut non dicam vos, in hac **substantia**. Necessarium
 » ergo existimavi rogare fratres, **ut præcedant** ad vos, et
 » præparent jampridem **repromissam hanc** benedictionem
 » vestram, ut sit parata, sic quasi **benedictionem**, non
 » quasi avaritiam. Hoc autem: **Qui parce** seminat, parce et
 » metet; et qui seminat in **benedictione**, in benedictione
 » et metet. Unusquisque secundum **quod** proposuit corde,
 » non ex tristitia aut ex necessitate: **hilarem enim** dato-
 » rem diligit Deus¹. **Potens est autem Deus** omnem gra-
 » tiam abundantem facere in vobis, **ut in** omnibus semper
 » omnem sufficientiam habentes, **abundetis** in omne opus
 » bonum; sicut scriptum est: **Dispensit**, dedit pauperi-
 » bus, justitia ejus manet in **æternum**². **Qui autem** submi-
 » nistrat semen seminanti, et **panem in** escam submis-
 » trabit, et multiplicabit **seminationem vestram**, et augebit
 » crescentes fruges justitiæ vestræ, **ut in** omnibus ditati
 » in omnem simplicitatem, quæ **operatur** per nos gratia-
 » rum actionem Deo: quoniam **ministerium** functionis
 » hujus non solum supplet ea quæ **desunt** sanctis, sed et
 » abundare facit per multorum **gratiarum** actionem Deo,
 » per probationem ministracionis **hujus glorificantes** Deum
 » in obsequio confessionis vestræ **in Evangelium** Christi,
 » et simplicitate communicationis **in illos** et in omnes, et
 » in ipsorum **precatione** pro vobis, **desiderantium** vos
 » propter excellentem gratiam **Dei in vobis**. Gratias Deo

¹ Eccli. xxxv, 11. — ² Psal. cxi, 9.

» super inenarrabili dono ejus¹. » Quanta pinguedine
 sanctæ lætitiæ sit perfusus Apostolus, dum loquitur de
 alterno supplemento indigentiae militum et provincialium
 Christi, hinc de rebus carnalibus in illos, inde autem de
 spiritualibus in istos? ut exclamaret, et tanquam sancto-
 rum gaudiorum sagina eructaret, dicens: « Gratias Deo
 » super inenarrabili dono ejus. »

XIX. Sicut ergo non cessavit Apostolus, imo Spiritus
 Dei possidens et implens et agens cor ejus, exhortari fide-
 les qui haberent hujusmodi substantiam, ut nihil deesset
 necessitatibus servorum Dei, qui celsiorem sanctitatis gra-
 dum in Ecclesia tenere voluerunt, ut spei sæcularis vin-
 cula cuncta præciderent, et animum liberum divinæ mi-
 litiae dedicarent: sic debent et ipsi præceptis ejus obedire,
 ut compatiantur infirmis, et amore privatae rei non illi-
 gati manibus suis in commune laborare, præpositis suis
 sine murmure obtemperare; ut hoc suppleatur ex obla-
 tionibus honorum fidelium, quod laborantibus et aliquid
 unde victum transigant operantibus, propter infirmitates
 tamen corporales aliquorum, et propter ecclesiasticas
 occupationes vel eruditionem doctrinae salutaris, deesse
 putaverint.

XX. Quid enim agant qui operari corporaliter nolunt,
 cui rei vacent scire desidero. Orationibus, inquirunt, et
 psalmis, et lectioni, et verbo Dei. Sancta plane vita et
 Christi suavitate laudabilis: sed si ab his avocandi non
 sumus, nec manducandum est, nec ipsæ escæ quotidie
 præparandæ, ut possint apponi et assumi. Si autem ad
 ista vacare servos Dei certis intervallis temporum ipsius
 infirmitatis necessitas cogit, cur non et apostolicis præ-
 ceptis observandis aliquas partes temporum deputamus?
 Citius enim exauditur una obedientis oratio, quam decem

¹ 2 Cor. ix, 1-15.